

«позитивной» свободы и обретении ими «деятельной» любви. Термин «позитивная» свобода» рефлексирована в концепции Эриха Фромма и означает планирование и осуществление субъектом поступков, направленных на улучшение в его понимании условий своей жизни, сопряженное с заботой о других. Понятие «деятельной» любви фигурирует в романе Федора Достоевского «Братья Карамазовы» и иллюстрирует стремление человека не к мечтаниям и скорому подвигу, а к длительной, постоянной и серьезной заботе о другом человеке, что и возвращается человеку заботой о нем.

Функция полезности — это состояние, при котором явление или процесс приобретает нужное значение с точки зрения реализации интересов субъектов, вовлеченных в ситуацию. То есть права человека, как и власть, как и свобода, полезны лишь при определенных своих значениях с позиции приоритетов и ожиданий различных социальных групп. Функция полезности программируема.

Важным является определение и предсказание **вероятностей** нарушения различных прав человека в функциональных социальных системах, обеспечивающих солидаризацию акторов и коммуникации между ними.

ЗАВГОРОДНЯ Ю. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
старший викладач кафедри соціальних теорій,
кандидат політичних наук

РОЛЬ ИНСТИТУТА ПРЕЗИДЕНТА У ВИРІШЕННІ ПОЛІТИЧНИХ КОНФЛІКТІВ В УКРАЇНІ

У зв'язку з стрімкими змінами в політичному процесі України аналіз інституту президента потребує деталізації при вирішенні політичних конфліктів.

Законодавці України при визначенні статусу і обсягу повноважень глави держави керувалися зарубіжною конституційно-правовою практикою та історичними традиціями здійснення одноособового представництва на території країни. У зв'язку з тим, що практика державотворчих процесів не була чітко сформульована та нормативно закріплена, щодо конституційно-правового статусу президента, тому важливою складовою стало суспільне усвідомлення традиційного раціонального здійснення одноособової влади, яка не заперечувала основ прямої та представницької демократії [3; с. 26].

Тому, в сучасній Україні президент став центральним органом державної влади та складовою державного апарату. Правові основи

діяльності Президента УРСР закріплені Законом УРСР від 5 липня 1991 року «Про заснування поста Президента Української РСР і внесення змін та доповнень до Конституції (основного закону) Української РСР». Отже, інститут глави держави набув конституційно-правового розвитку. Еволюція цього інституту продовжується, науковці, політологи, практики мають різні наукові погляди на його роль та місце в конституційному механізмі державної влади [2; с. 325]. Так, поєднання посад у 1991 році створило проблеми у взаємовідносинах між законодавчою і виконавчою владою та породжувало конфлікти щодо місії президента у державі. Тому, з прийняттям Конституції України у 1996 році статус президента регламентований так «Президент України є главою держави та виступає від її імені». А посада Прем'єр-міністра України теж набуває нового статусу «Прем'єр-міністр України керує роботою Кабінету міністрів України» [1; с. 73]. Такі нормативні зміни показують готовність політичних суб'єктів до попередження політичних конфліктів. Крім того, ці зміни відповідають демократичним вимогам розвитку суспільства на рівні з розвинутими країнами світу. Звичайно, формування інституту президента — це тривалий історико-політичний процес з правовим визначенням.

Вісім років основний закон держави діяв без внесення до нього змін. У 2004 році відбулася перша конституційна реформа. Суттєві зміни до Конституції України було внесено відповідно до Закону України «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року. Як зазначив академік НАН України Ю. Шемшученко: «Суть цих змін полягає у перерозподілі владних повноважень між Президентом, Верховною Радою і Кабінетом Міністрів України. Проблема була поставлена таким чином, що відбувся перехід від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської республіки» [2; с. 326].

У 2010 році після обрання нового президента України зміни до повноважень президента визнані неконституційними, тому новообраний президент виконував свої повноваження відповідно до Конституції 1996 року. Уже в 2014 році в зв'язку з революційними змінами у суспільстві політиками прийнято рішення про повернення до Конституції 2004 року зразка. Такі зміни рішення вказують на політичну нестабільність інституту Президента України, його повноважень та роль у суспільстві, що сприяє до розвитку конфліктів. Адже, основним елементом інституту президента повинно бути чітке визначення повноважень Президента України, оскільки вони визначають його правовий статус. Відповідно до правового статусу глава держави може вступати у конституційно-правові відносини, а також впливати на конфліктні ситуації між політичними суб'єктами. Не залежно від того по якій конституції діє президент України першочерговими завданнями є розподіл повноважень між вищими державними органами та президентом України. Питання розподілу та перерозподілу повноважень між вищими органами влади

є ключовим у процесі політичного конфлікту. Вирішення цих питань супроводжуються невдоволеннями, протиріччями, що можуть переростати та переростають у конфлікти. А тому, глава держави має забезпечувати ефективне функціонування всіх органів державного управління [2; с. 326].

В загальному вигляді значимість інституту президента в політичному процесі стає як балансуєча складова для стримування і протидії у політичній діяльності різних інститутів влади. Законність рівності гілок влади та їх співробітництво повинні відбуватися на взаємовигідному рівні, завдяки чому державні інститути продовжують нормально існувати. Якщо ж одна з гілок влади порушить принципи взаємодії це призводить до політичного протистояння і, як наслідок, конфлікту.

Обставини розвалу Радянського союзу та формування незалежної України не сформували чіткої системи контролю народу над владою. Адже, українське суспільство не спроможне в рамках правових норм контролювати державну владу. Це призводить до порушення норм закону в окремих політичних питаннях, задля врегулювання політичного протистояння. З одного боку такі дії прояв компромісу, з іншого відсутність цінності норми права.

Отже, велика кількість центрів влади та розпорошеність державних органів зі своїми повноваженнями та компетенцією потенційно створюють можливість розвитку політичних конфліктів, які pojawiaються в умовах політичної реформи. А тому в українському суспільстві повинен бути сильний арбітражний інститут державної влади, саме в особі Президента України. Щоб його повноваження сприяли вчасному вирішенню спірних політичних та правових конфліктних ситуацій [1; с. 75].

Список використаних джерел

1. Чобану М. Роль інституту президента в організації державної влади: світовий досвід і Україна. / Марія Чобану // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2013. – Вип. 1 (16). – С. 71– 79.
2. Горбатюк В. В. Інститут президенства в Україні: історико-правовий аспект / В. В. Горбатюк // Часопис Київського університету права. – 2011. – № 2. – С. 325– 326.
3. Плахотнюк Н. Г. Інститут президенства в Україні: становлення та розвиток.: Монографія / Н. Г. Плахотнюк, В. І. Мельниченко. – К. : Видавн. Дім «Максімум», 2004. – 224с.